

بیماری سپتوریوز در پسته (Septoria leaf spot)

محمد جمالیزاده، کارشناس ارشد بیماری شناسی گیاهی و عضو انجمن پسته ایران

تصویر شماره ۱. علایم بیماری سپتوریوز پسته گزارش شده از ایران (Septoriapistacina)

مبارزه با بیماری سپتوریوز در پسته است، مدیریت مبارزه زراعی نیز اهمیت ویژه ای در مورد بیماری های برگ از جمله لکه مویی آلترناریایی و لکه برگ سپتوریایی در پسته دارد. در مورد بیماری های برگ در پسته اساسا مبارزه زراعی به دو روش اعمال می شود: روش اول جمع آوری و معدوم کردن برگ ها و شاخه های خشکیده و روش دوم ایجاد تهویه مناسب برای جلوگیری از بالا رفتن رطوبت نسبی در باغ و لابلای شاخ و برگ درختان است که بخصوص در مورد درختان پرتراکم توصیه می شود. پرهیز از آبیاری بیش از حد و ایجاد تهویه مناسب در خاک به منظور جلوگیری از جمع شدن آب در سطح کف باغ بخصوص در اوایل بهار نقش مهمی در کنترل بیماری دارد.

منابع:

- 1-Aghajani, M. A., Aghapour, B., Michailides, T. J. 2009. First report of Septoria leaf spot of pistachio in Iran. Australasian Plant Disease Notes, 4: 29-31
- 2-Managing Septoria Leaf Spot of Pistachio in Arizona With Fungicides. Available from: www.ag.arizona.edu
- 3-Maas, J.L., van der Zwet, T., and Madden, G. 1971. A severe Septoria leaf spot of pistachio nut trees new to the United States. Plant Dis. Repr. 55:72-76
- 4-Pupillo, M., and Di Caro, S. 1952. Alcune osservazioni sulle Septoriadi del Pistachio. Ann. Sper. Agr. N.S. 6(3):623-634
- 5-Pistachio Diseases workshop, March 14, 2011. Natalie Goldberg. Available

به مرور لکه ها گسترده شده و ممکن است سطح وسیعی از برگ ها را درگیر کنند. لکه ها ممکن است روی میوه ها و دانه ها هم مشاهده شوند و گسترش پیدا کنند و موجب نابودی و فاسد شدن میوه و فروافتادن آن شوند (تصاویر شماره ۱ و ۲). لکه های ایجاد شده در اثر بیماری سپتوریوز در درختان پسته معمولا دارای حاشیه قرمز رنگ هستند (تصاویر شماره ۱ و ۲).

علاوه بر برگ ها ممکن است بیماری به جوانه ها هم سرایت کند و موجب آلودگی شود. راه اصلی مبارزه با بیماری بخصوص در کشورهای پسته خیز حاشیه دریای مدیترانه (یونان، ترکیه و ...) استفاده از سولفات مس بصورت پاشش روی شاخ و برگ است.

زمستانگذاری عامل بیماری سپتوریوز پسته در برگ های فروریخته شده موجود در کف باغ است. در اوایل فصل بهار و مهیا شدن شرایط از نظر رطوبت و دما اسپورهای عامل بیماری از برگ های ریخته شده در کف باغ رها شده و موجب گسترش آلودگی در باغ می شود. باد توام با بارندگی نقش مهمی در توسعه بیماری دارد.

اساس مبارزه با بیماری، استفاده از قارچ کش هاست و تاکنون قارچ کش های مختلفی برای مبارزه با بیماری مورد استفاده قرار گرفته اند (بیشتر در ایالات متحده). علاوه بر مبارزه شیمیایی که مهمترین راه

بیماری های برگ به آن دسته از امراض گیاهی گفته می شود که عامل بیماری (باکتری، قارچ و...) به برگ ها حمله می کند و موجب آسیب به برگ ها می شود. علاوه بر بیماری های برگ، آفات برگ هم در درختان پسته وجود دارند که موجب خسارت به برگ ها می شوند از جمله آفات برگ خوار در درختان پسته، پروانه برگ خوار (راثو پسته Ocneriaterbinthina) است. بیماری ها و آفات برگ نه تنها موجب ایجاد آسیب به برگ ها شده و گاها موجب برگریزی می شوند و درختی که برگ خود را در بهار و تابستان از دست بدهد طبعا بازدهی مناسبی نخواهد داشت.

بیماری های برگ در بسیاری از نقاط پسته خیز ایران بیماری های مهمی نیستند چون اساسا بیماری های برگ در درختان پسته نیاز به رطوبت نسبتا بالا برای رشد و توسعه دارند که در شرایط خشک باغات پسته ایران در بسیاری از مناطق این امر اتفاق نادری است. این احتمال وجود دارد که در سالهایی که بارانهای بهاره متعدد و تراکم بالای درختان (عدم تهویه مناسب بین درختان) وجود داشته باشد امراض برگ قارچی در پسته بروز نماید و با مهیا شدن شرایط رشد و گسترش بیماری، این امراض برگ به بیماری های مهمی در درختان پسته تبدیل شوند.

اگرچه بیماری سپتوریوز برگ در ایران بیماری مهمی نیست اما در ایالات متحده آمریکا و باغات کالیفرنیا این بیماری بعنوان یکی از بیماری های مهم برگ در درختان پسته محسوب می شود. این بیماری در سال ۱۹۸۸ در بیش از ۲۰۰۰ ایکر از باغات پسته رقم Kerman در ایالت Arizona در ایالات متحده حادث شد. علاوه بر باغات کالیفرنیا، بیماری سپتوریوز از بسیاری دیگر از نقاط پسته خیز آمریکا مانند یوتا، تگزاس، آریزونا و نوادا و همچنین در سایر نقاط پسته خیز از جمله یونان، ترکیه و... هم گزارش شده است. این بیماری اخیرا از ایران نیز گزارش شده است و در حال حاضر تنها گزارش بیماری از ایران مربوط به استان گلستان است.

نکته کلیدی در اشاعه و توسعه بیماری های برگ از جمله بیماری Septoria leaf spot در درختان پسته، وجود رطوبت فوق العاده در شروع فصل رشد در بهار است.

علایم بیماری

شروع علایم در ماههای اولیه فصل بهار در فروردین و اردیبهشت ماه بصورت ایجاد لکه های سیاه رنگ متعدد و ریز روی برگ ها است که به مرور این لکه ها بزرگتر شده و در مراحل پیشرفته آلودگی، برگ ها فرو می افتند. معمولا لکه ها ابتدا قهوه ای رنگ هستند. این لکه ها، محدود میان رگبرگ ها هستند و زاویه دارند.

تصویر شماره ۲. علایم بیماری سپتوریوز پسته گزارش شده از (California (Septoria spp.)